

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Difficultas I. Quodnam sit Constitutivum Personarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

TRACTATUS V.

De Deo ut Trino.

*Tractatus hic duas partes habebit; Primam de quæstionibus selectioribus Scholastici merè
usus; Secundam contròversa materiæ.*

DISPUTATIO IX.

De Quæstionibus Scholasticis hujus
materiæ.

*Personæ, & Processiones maximam difficultatem habent, & ex illis faciliè
reliqua inferuntur.*

QUÆSTIO I.

De Personis.

Quid sit Persona, explicatum in Metaphy-
sica, suffecerit scire illam Boëtii definitio-
nem, quod persona, sit naturæ intellectualis, in-
dividua substantia.

DIFFICULTAS I.

*Quodnam sit Constitutum
personarum?*

Appellat hanc præcipuam in tota quæstio-
ne difficultatem Vasq. hic d. 158. Divisi
sunt hac in parte Auctores Catholici. Aliqui
dicunt constitui personas absolutis propieta-
tibus, qualis fuit Guilhelmus Parisien. apud
Ruiz d. 83. n. 1. Joannes de Ripa. Favet etiam
locutus in i. d. 26. p. 1. §. tertia opinio. Aliqui
etiam citant pro ea Lichetum, & Linconien-
sem. Alii dicunt constitui personas aliquo re-
lativo, quod ipsum variè explicatur, ut videre
est post alios apud Amicum d. 20. à n. 42. & a-
pud Vasq. cit.

Punctum Difficul-

tatis 1.

*ut Proprietates absolutæ constituent per-
sonas?*

Respondendum est. Proprietatibus absolutis non
constitui personas. Est communis, & op-

posita graviter censuratur, ut videre est apud
Ruiz, qui nostram Conclusionem docet cum
Suar. l. 7. c. 5. Vasq. cit. c. 3. Amico cit. n. 32.
Arriaga d. 51. n. 17. Joanne à S. Thom. hic d.
16. & aliis.

PROBATUR I. Auctoritate. 1. Auctoritas
fit PP. August. l. 5. de Trin. c. 2. *Quæcumque
ergo ad se* (intellige secundum Aristotelem ab-
solutè) *dicuntur, non dicitur alterum sine altero;*
hoc est, est commune, adeoque personam non
constituens. Damascenus i. de Fide c. 11. *Nos
unum agnoscimus Deum, in solis quidem propieta-
tibus paternitatis, filiationis, & processionis diffe-
rentiam intelligentes; jam autem non in his tan-
tùm proprietatibus differentia intelligeretur, si
aliquo absoluto personæ constituerentur.* Boë-
tius lib. 1. de Trin. *Sola, inquit, Relatio, multipli-
cat Trinitatem.*

2. AUCTORITAS Conciliorum Lateran.
Firmiter, docet, Trinitatem esse discretam per
proprietates personales. Floren. Sess. 18. *Rela-
tio apud omnes tam Græcos, quàm Latinos PP. perso-
nas multiplicat.* Tolet. ii. in Confess. fidei. *Er-
go hoc solo numerum insinuant, quod ad invicem
sunt, & in hoc numero, carent, quod in se sunt.*

RESPONDEBIS ex Vasq. his Auct. probari,
quod distinctiones inter Divinas personas ex
proprietatibus absolutis non oriuntur: sed non
probari, quod relationibus constituentur, præ-
cipuè cum non sit idem principium constituens,
& distinguens.

CONTRA est. Tum quia, quidquid sit, an idem sit constituens principium & distinguens; nihilominus Locutiones PP. allatae, ostendunt, quod constitutiva, non possint esse nisi relativa; sequeretur enim, quod non sola relatio multiplicat Trinitatem, si eam constituentia, sunt absoluta. Tum, quia aliqui PP. expresse docent; Relativo constitui personas. Cyrilus Alex. Dial. de Trin. l. 2. col. 5. *de Forma Baptismi, In nomine Patris, &c. Collegit, inquit; & prae aliis praeposuit nomina distinctissime nobis constituentia uniuscujusque significati propriam existentiam.* Basilion. de unione c. 6. cum praemississet realem identitatem relationis, & originis, inquit; *utroque quidem modo distinguuntur Divinae personae; prius tamen & principaliter secundum modum intelligendi per relationes, per quas etiam constituuntur Divinae personae,* Joannes Theol. in Concil. Flor. Sess. 19. dicit; *Personas relativis proprietatibus, & essentia constare,* quod idem est ac illis constitui.

PROBATUR 2. ratione sumpta ex Vasq. cit. c. 5. Principium quod constituit aliquid, non potest esse id, quod ipsi commune est cum aliis, sed id quod sibi proprium est; hoc enim determinat, id quod est commune, ad esse talis; ac proinde in ratione talis, constitui dicitur; & ita etiam spiratio Activa non constituit personam; quia est communis Patri, & Filio; sed quidquid est absolutum, est commune omnibus personis, & si quid est peculiare alicui personae, est relatio: Ergo. Pro Minori stat axioma sumptum ex Anselmo. *In Divinis omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio.* Et ex Damasceno. 1. de Fide c. 10. & ex Aug. 5. de Trin. agente; *Quidquid ad se & non ad aliud dicitur, ad essentiam pertinet.* Unde ulterius Ruiz cit. sect. 4. sic urget, si dicas formalitatem absolutam constitui v. g. Patrem, jam haec formalitas constitutiva patris non poterit convenire filio, paterque non erit per omnia prorsus idem cum filio, praeter esse patrem, siquidem praeter esse patrem, restat illa formalitas absoluta. Pergit Vasq. si Divinae personae habeant proprietates absolutas per quas constituentur, vel cum illis habent etiam relativas, vel non? Si non habent, ergo Patres illas immerito ponunt in Divinis; Si habent, ergo non sunt necessariae ad constitutionem mysterii, sed tantum se habent sicut inter patrem & filium creatos, excepta ad summum differentiam accidentis, & substantiae; ponere etiam in singulis personis duplicem proprietatem esset novitas.

PROBATUR 3. Illa proprietas & esset absoluta, & non esset; esset quidem, ut supponitur; non esset autem, quia ista proprietas v. g. in patre esset origo activa, in filio origo passiva, vel quid simile; haec autem non sunt absoluta; quia in suo genere ita se habent, ac se habent in suo,

causa & causatum, principium & principiatum &c. sed haec sunt relativa; Ergo.

Deinde illa absoluta vel essent virtualiter distincta ab essentia, vel non? Si non, ergo communicata essentia communicarentur, jamque unaquaeque persona haberet constitutiva trium personarum, essetque unaquaeque tres personae; sicut habendo aliquis constitutiva hominis, est homo: Si autem illa constitutiva essent virtualiter condistincta a natura; quaero, adhucne ab ipsis relationibus essent virtualiter condistincta, vel non? Si virtualiter condistincta, ergo non multiplicabunt personas, quia illas Relationes multiplicant per PP. si autem non sunt virtualiter distincta a relatione; hoc ipso in sensu materiali etiam relationis formalitas constituit personas: Cur ergo etiam in ordine ad nostras intentiones ratio referibilis non constituet easdem?

Deinde pro illo priori, pro quo intelliguntur esse illa constitutiva, & nondum advenire formalitates relativae, jam sufficienter distinguere inter se personae, superfluaque esset distinctio ratione formalitatum relativarum, quod est contra phrasen Patrum.

Denique suppono esse de fide, quod tres sint Trinitatis personae, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus; tunc quaero, Haec personae, vel sunt relativae, vel absolutae? Si relativae, ergo absoluta non possunt esse de primo earundem conceptu, adeoque nec illarum constitutiva, ut suppono ex Logicis: Si autem non sunt illae personae relativae; Ergo ratio Filii, ratio Spirati non sunt rationes relativae: quod si asseras, nulla erunt verè relativa.

OBJICIT I. Scotus apud Vasq. Id quod refertur, est prius relatione: Atqui in Deo essentia non refertur. Ergo persona, quae debet referri, prius est; quam relatio: Ergo relatione non constituitur, sed aliquo absoluto.

RESPONDET I. Vasq. Majorem esse veram, de relationibus creatis; non autem increatis. Ratio, quia cum Relationes Divinae sint substantiales & subsistentes, ipsis ita substantialiter completur essentia, & determinatur ad rationem personae, ut per eam substantialiter constituatur persona, simulque substantialiter ad aliam referatur. *Hec Responsio*

NON SATISFACIT. Tum, quia videtur petere principium; assumit enim quod per relationes substantialiter constituatur persona; & simul referatur, de quo ipso quaeritur, quomodo per illam substantialiter constituatur persona? Tum, quia concessio, quod Relationes Divinae sint substantiales & subsistentes; quaerere restat, cur in illis, id quod refertur, non sit prius relatione? Tum, quia ut infra videbitur, rationes probant, quod Relatio, etiam in Divinis, non terminetur ad Relationem.

RESPON-

RESPONDETUR aliter; Concedendo, quòd Relationes non constituentur personas: Concedendo, quòd non constituentur absoluto, & adterendo medium, nempe quòd constituentur referibili, & respectivo.

OBJICIT 2. Idem. Omne compositum supponit partes componentes & unionem ipsarum; E. Relatum supponit rem, quæ refert relationem, & unionem utriusque; id autem quòd refertur in Divinis est persona; Ergo prius est persona quàm referatur.

RESPONSUM jam est. Prius esse personam, quàm referatur actu, sed non esse prius, quàm sit referibilis.

OBJICITUR 3. Omnis relatio realis supponit extrema realiter distincta, & constituta; ac proinde ipsa non constituit, neque distinguit personam.

RESPONDETUR. Omnis relatio realis, supponit extrema realiter distincta, si ipsa relatio intelligitur, quæ & ut quo, & ut quod referatur; Conc. si sit talis; Neg. Imaginare hoc, quòd negatum est in Logicis, quòd una relatio fundet aliam, tunc relationes inter se relata, quæ tales non supponunt extrema absoluta, quæ referantur; sed ipsæmet referuntur; licet non competat hoc illi relationi, ut jam dictum est, quæ formaliter relatio est, sed quæ virtualiter non distinguitur à ratione referibili.

Conformiter ad dicta suprâ, concedo, quòd relatio supponat personam constitutam, nec eam constituat; inde tamen non sequitur contrarium eam absoluto, cum possit constitui referibili.

OBJICITUR 4. Relatio ut relatio, est ad aliud; Ergo paternitas est ad aliud, ergo est ad aliud vel filiatione distinctâ, vel aliquo alio? Si paternitas est ad aliud solâ filiatione distinctâ; Ergo si aliquis vellet probare in Deo non esse relationem realem, hoc modo deberet probare: Hæc Relatio non est ad aliud reale, ergo non est realis; esset autem manifesta petitio principii; quia perinde esset dicere, non est ad aliud reale, atque dicere; Hæc relatio non habet aliam relationem realem oppositam; inde autem non rectè quis inferret, ergo non est realis.

RESPONDETUR. Relatio est ut quo, non ut quod ad aliud; consequenter non debet per aliud referri; hoc autem, quòd, ut quod refertur, non est relatio, sed referibile. Sed quidquid sit de hoc; Id quòd principaliter assumit, nempe dicto arguendi modo peti principium, non convincit; quia assumptus medius terminus faceret hunc sensum; Hæc relatio non habet aliam realem relationem oppositam, ad quam referatur; cum ad nihil aliud referri possit, ratione cuius additi non petitur jam principium, rectèque procederet argumentatio.

OBJICIT 5. Idem. Relatio est veluti for-

ma personæ Divinæ, quatenus persona est; omnis autem forma prius intelligitur, quàm res cuius est forma, & quam constituit; Ergo prius intelligitur paternitas, quàm persona patris; atqui paternitas nequit intelligi sine filiatione; Ergo filatio intelligitur ante personam patris; quomodo ergo filatio resultat ex generatione, quæ provenit à patre? siquidem ante personam patris intelligitur.

RESPONDETUR. Neg. In nostris principiis constitui personam Relatione ut forma, quòd supponit objectio; consequenter non sequitur filiationem intelligi, ante personam patris.

Sed reliqua etiam argumenti non concludunt; quia quamvis paternitas prius intelligatur quàm persona patris, & licet paternitas pro illo priori non intelligatur sine filiatione, sed cum illa; licet item verum sit, quòd filatio resultat ex generatione; hoc tamen quòd additur; Generatio provenit à patre, non hoc sensu est verum; quasi scilicet præsupponatur prius esse pater quàm genuerit, vel ideò generare, quia est pater; sed provenit à patre, quia ultima completio denominationum principii illius habetur, quando habetur denominatio patris; sicut etiam in creatis filatio resultat ex generatione, quæ provenit à patre; non quòd esse patris supponatur ante generationem, sed quòd tota illa ratio denominationum, ultimò compleatur, per esse patris: erit ergo generatio à patre non formaliter, sed completè accepto.

Ad alias objectiones solvendas.

NOTO 1. Quòd principio constituenti speciem, non repugnet dividi per plures species, & communicari, hoc sensu, quia scilicet potest dari ratio communis abstrahibilis ab illis constitutivis; nam hoc competit etiam ultimis differentiis individualibus, & competet, quamvis absoluta constituerent personas, sed ita constitutivis non competit communicari per identitatem: Implicat enim sicut unam personam in ratione personæ esse idem cum alia, ita implicabit constitutivum unius personæ, esse constitutivum alius personæ. Unde ulterius negatur, quòd constitutiva personarum per rationem, debeant esse simplicia per rationem; hæc enim simplicitas repugnat formalitati constitutivæ: Ratio, quia illa constitutiva necessariò debent involvere rationem communem Entis, & rationem talis; consequenter illud constitutivum non erit simplex etiam per rationem; hoc tamen concedi posset, quòd sicut ultimæ differentiæ reduplicativè acceptæ non habent rationem communem, sed non nisi materialiter acceptæ; ita & illæ differentiæ.

NOTO 2. Quamvis omne producat prius sit, quam productum, & quamvis priusquam intelligatur actu producat, jam sit persona, quæ non potest esse constituta relatione; hæc enim confurgit ex productione; non sequitur illas constitui absoluto, datur enim medium nempe referibile.

Unde ulterius, nihil aliud erit in re, & virtualiter patri producere, quam habere filium; quia tamen habetur aliquid ex modo concipiendi fundato in re, vi cuius habetur aliquid in origine, quod non habetur formaliter in relatione; nam originatione præsupponitur ante relationem, ideo non frustra ponentur origines; licet ipsa etiam relatio, utpote secunda in Deo, & indistincta virtualiter ab origine, sit etiam originativa.

Hinc concedimus prius produci in creatis absolutum, quam confurgat relatio: nam ad relationem non est per se motus ex 5. Phys. t. 10. negatur tamen, quod persona quæ producitur, prius sit absoluta, quam referibilis; & quod ad referibilem, non possit per se dari motus, præcipue cum illud referibile, sit per se subsistens, & per se Ens.

NOTO 3. Omne suppositum quod est principium operationis, seu productionis, intelligitur ante operationem, quia prius convenit rei esse, quam operari: unde priusquam intelligatur sub relatione producentis, intelligitur constitutum non relatione, non absoluto, &c. sed referibili.

Punctum Difficultatis 2.

Relatio apud alios, sub qua formalitate constituitur personam?

Maximè laboratur circa personam Patris ex rationibus dubitandi à Scoto allatis, & infra tangendis. De aliis personis non est tanta difficultas, quia productio passiva, potest dici constitutivum proportionale aliarum personarum, ad quam postea consequitur relatio, quæ ipsa productio passiva, non est relatio formaliter, sed referibile ut quod, unde ad illam potest per se dari motus & productio. *Hoc punctum*

EXPLICAT I. Cajet. in Comment. hujus quæst. a. 4. dicitque relationem dupliciter spectari posse.

1. Ut exercet officium referendi, & sic jam non constituit personam patris, quia sic sumpta supponit jam terminum, qui est filius; unde jam cum suppositione filii constitueret patrem, neque jam pater origine esset prior filio, siquidem illius constitutivum jam diceret filium.

2. Potest concipi sub expresso conceptu pa-

ternitatis, non ut exercet munus relationis, sed ut habet formalitatem conceptæ: hoc posteriori modo sumpta constituit paternitatem, non verò priori modo. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum, quia videtur petere principium; quæritur enim de constitutiva forma patris, adeoque de conceptu formando paternitatis, quomodo formatus, constituat personam? non ergo responderi debet per conceptum paternitatis; quia de hoc ipso quæritur, quis sit? Tum, quia ratio ut quo, in illo genere non potest concipi sine ratione ut quo illius generis, alias conciperetur sine se ipsa; jam autem relatio est ratio referendi ut quo; Ergo sine hac concipi non potest; Ergo non potest concipi, quin exerceat munus relationis: quia hoc munus non aliud est; quam ipsa ratio referendi, ut quo. Deinde sicut impossibile est, concipi par, & non concipi unum, & unum; ita impossibile est concipere relationem, & non exercentem munus relationis: quia sicut par definitur per unum, & unum; ita & relatio, per rationem referendi, seu per exercitum munus relationis. Tum, quia constitutivum personæ debet prius intelligi, quam generatio, vel generare; Si enim posterius est, hoc ipso non jam persona generabit, utpote nondum constitutiva, sed generabit natura; quod absurdum est: quia ergo paternitas non est talis, quæ prius intelligatur, quam generare; non enim ideo aliquis generat, quia est pater; sed ideo est pater, quia generat, sit, ut paternitas etiam ut concepta, seu prout intelligitur, non possit esse constitutiva personæ. Denique ipsa paternitas vel ut concepta, vel ut exercita, est constitutiva personæ patris? si ut exercita; Ergo etiam relatio ut exercita constituet personam patris; Si autem ut concepta, deberet ostendi, quid desit, ne ut exercita id præstet? & si relatio ut concepta, explicatur per aliud, nempe per formalitatem paternitatis, ut ita distingatur sibi ut exercita; etiam paternitas per aliquid explicari debet ut concepta, ut ita distingatur sibi ut exercita; de qua ipsa formalitate, quærendum restabit, an ut concepta, an ut exercita constituat patrem? redibitque argumentum, & quodammodo processus in infinitum.

EXPLICAT 2. Suarez cit. cap. 7. Ruiz cit. à sect. 2. Amicus cit. n. 59. & alii, qui docent relationibus secundum propriam rationem relationis constitui Divinas personas. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Quia ut mox dicetur, in naturale aliquid invehit, ut scilicet non ideo aliquis sit pater, quia generat; sed ideo generet, quia est pater; cum ante generationem præintelligatur constituta persona, quæ dicitur constitui paternitate; ex alia etiam parte hæc doctrina non fulcitur Auctor. PP. aut valida

valida ratione; Ut utrumque constet, solven-
de sunt rationes.

DICES 1. cum Suar. in S. Scriptura nun-
quam personæ divinae nominantur nisi per vo-
ces, quæ relationem, vel originem important.

RESPONDETUR. Hoc ipsum nobis favere,
quia cum significantur nominibus originem si-
gnificantibus bene his originibus constitui po-
terunt: Nec debet id ad solas relationes ad-
stringi. Ant. etiam patitur suam difficultatem,
nam Ingenerabilitas, & Improducibilitas pa-
tris, sunt etiam nomina deducta ex Scriptura, &
tamen nec relationem, nec originem impor-
tant.

Concilia quæ adducit, legitimè explicari
possunt; nam quamvis Trinitas sit discreta, ut
loquitur Later. per proprietates personales, ne-
gatur has proprietates, esse solas relationes;
sed quidem primò constituentes personas.

Concilium Vormatiense, quamvis dicat,
quod pater est non ad se, sed ad filium, indicat
communem relationem illic intercedere, quæ sit ad
aliud; sed non indicat, primam personam, con-
stitui primò Paternitate.

Florentinum, quando dicit, quod Relatio
personarum multiplicet, & Tolet. quod dicit in
Relatione numerum cerni, loquuntur non
de primo constitutivo; sed de constitutivo ma-
terialiter, vulgò notiori, & prout opponitur
absoluto, quod potest non esse formaliter rela-
tio, sed ratio respectiva, tribuique potest rela-
tionis vis multiplicandi personas inter alia pro-
pter hoc, quia non distinguitur virtualiter à pri-
mo constitutivo, tuncque prædicatum unius,
convenit alteri, in sensu reali & identico.

Immo pluribus locis non volebant plūs PP.
quam quod aliquo absoluto non constituuntur
personæ. Unde illa Boëtii propositio, sola re-
latio multiplicat Trinitatem, facit hunc sensum
negativum; Nullum absolutum, multiplicat
Trinitatem, sed non significat sola relatione pri-
mò, & prout distinguitur à referibili consti-
tutis personas: Non eruntque relationes neces-
sariæ ad constitutionem tanti mysterii, tanquam
primò constitutivæ personarum; erunt tamen
necessariæ, ob identitatem virtuales, & quasi
completivæ; nam respectiva ultimò comple-
tur Relatione.

Bellarion in Oratione pro unione, quæ habe-
tur Florentini cap. 6. agnitâ differentiâ inter re-
lationem, & originem, quæ non sit realis, & a-
gno quod ex vi utriusque formalitatis distin-
guantur relationes, subdit; *Prius tamen & prin-
cipaliter secundum modum intelligendi, per quas
etiam constituuntur divina persona.* Sed Aucto-
ritas Bellarionis opponi potest Auct. Bonaven-
turæ, qui docuit, Originibus constitui personas,
præcipuè cum Florentinum referat illius ora-
tionem, non tanquam articulum fidei tenen-
dam, sed notificando, quid dixerit. Fortè etiam

ait, de origine sumpta pro ipso actu, viâ, & fluxus
sic autem sumpta non constituit personam; sed
non ait de origine pro ipso principio ipsius illius
fluxus acceptâ. Vel certè nomine Relationis
non intelligit relationem formaliter, sed ali-
quid respectivum; unde dicit personas distin-
gui principaliter relatione, sive proprietatibus;
nomine autem proprietatis, bene venire potest
fecunditas à se; per prius autem tali propieta-
te, quæ idem est apud Bellarionem cum relatio-
ne, constituitur personâ, quàm origine pro mo-
tu, viâ, & fluxu acceptâ.

INSTAT Suarez c. 6. Si relationibus perso-
næ non constituerentur, nec aliquo absoluto,
constituerentur originibus: Sed his constitui
non possunt; quia vel constituerentur origine
passiva, vel activa? Non passiva, quia illa sup-
ponitur ante personam constitutam; nam prius
est generari, quàm esse genitum: non etiam o-
rigine activa; quia forma constituens perso-
nam, debet concipi ut aliquid fixum, & perma-
nens; origo autem activa, concipitur, ut viâ, &
fluxus, qui ipse supponit personam influentem.

RESPONDETUR. Generationem passivam
v. g. non constituere personam patris, quia cum
sit in alio, quomodo erit constitutiva? Cum
constitutivum debeat esse in constituto. Rur-
sus hîc quæritur, de primo constitutivo; passi-
va autem generatio, non potest respectu perso-
næ producentis habere rationem primi; quia
passiva formalitas nunquam habet rationem
primi, sed supponit aliam ante se; sed inde non
sequitur, quod passiva generatio non possit esse
primo constitutiva personæ filii. Ad rationem
autem allatam proportionatè ex dicendis de
origine activa, quid sit dicendum, colligetur.

Porro, persona prima constituetur origine
activâ; quæ ipsa origo activa dupliciter specta-
ri ipotest.

1. Tanquam ratio formalis, vocata: Ut quo,
generandi, & sic est viâ, & fluxus ad terminum;
nec ex modo nostro concipiendi potest perso-
nam, quæ est quid permanens, constituere.

2. Potest accipi Origo activa pro ipsa vi &
potestate ponendi illam viam, & fluxum ad ter-
minum; & sic est quid permanens: aliunde au-
tem non probatur illius ineptitudo, ad consti-
tuendam personam. Ut autem illud constitu-
tivum habeat fundamentum in re ipsa, sufficit,
ut determinet, vel aliquid addat, ipsi essentiæ,
quod non debet esse relatio, quâ talis; sed re-
feribile, hoc est, v. g. fecunditas à se in persona
v. g. Patris, cui fecunditati à se, ratio incommu-
nicabilis convenit: Non enim communis est
aliis personis. Unde etiam in re ipsa, particulari
modo, ut inquit, subsistit.

DICES 2. Origine activâ Spiritus Sancti non
constituitur persona; Ergo nec origine activâ
Filii, debet constitui.

RESPONDETUR. Retorquendo in primis argum. nam in sententia Suarez relatio constituit personam; & tamen relatio ad Spiritum Sanctum, eandem non constituit.

Disparitas autem hæc assignari potest; Quia origo constituens personas, debet esse incommunicabilis, sicut & ipsa persona: Quia ergo origo spirativa communicabilis est, consequenter nec erit constitutiva personæ.

Alia etiam disparitas non incommode assignari posset, quod ratio fecundi, seu originativi à se, sit constitutiva primæ personæ, quæ complectitur & generationem, & spirationem activam, & cum hæc formalitas sit una, unitatem etiam personæ primæ inferet, constituetque personam primam, nec sub formalitate fecundi à se paternæ; nec sub formalitate fecundi à se spirativæ; sed sub formalitate fecundi à se simpliciter, quæ formalitas, quia est una, non multiplicabit primam personam, sed unificabit: Quia verò formalitas præcisā fecundi à se, non videtur, quomodo denominet Patrem, licet constituat primam personam, recurrendum est ad posterius intelligibilitatis signum; nam ex exercitio generandi activo, accipiet denominationem patris; quia verò ipsa formalitas originativi paternæ, prior est formalitate fecundi spirativæ, & à priori formalitate desumitur ratio patris; à posteriori ratio spirantis; fit, ut prius sit formalitas patris, quam formalitas spirantis.

Quod si dicas, in filio dari originem activam spirantis; nec tamen constituere in illo personam, consequenter nec alias constituere, id non convincet; quia ut dictum est; Constitutivum illud debet esse incommunicabile; est autem communis utrique spiratio.

Sed ut secunda hæc disparitas non communicet cum priori, ad aliud principium recurri potest, quod scilicet constitutivum personæ, semper debeat esse primum: Quia ergo ratio spirantis, non est quid primum in filio, nec constituit personam secundam. Cæterum, si per impossibile secunda persona non esset filius; competeret tamen illi ratio spirantis: hæc ipsa origo sufficiens esset ad constituendam ejusdem personam, ut in simili dici solet, quod distingueretur Spiritus Sanctus à filio, quamvis ab illo non procederet.

DICES 3. cum Ruiz. Quando intelligimus alicui rei convenire suum constitutivum; tunc & non antea, nec aliter intelligimus illam rem esse constitutam; sed quando intelligimus filium ut genitum, inesse fixo & permanenti, tunc intelligimus filio convenire suum constitutivum; non autem quando intelligimus generari filium; Ergo filiatio quasi in facto esse concepta, est constitutiva filii; non verò generari quasi in fieri conceptum.

RESPONDETUR; Concedendo totum, & generatio in fieri, est constitutiva in fieri, genera-

tio autem in facto esse, est constitutiva in facto esse; quæ ipsa generatio activa sumpta pro vi generandi & pro principio generationis ut quo, est constitutiva personæ patris; passiva autem generatio, accepta non pro formalitate ut quo, sed pro eo quod generatur, ad quod postea consequitur ratio filii, constituet filium. *Ex dictis*

COLLIGES. Quod secunda persona constituitur origine passivā in esse permanenti accepta, & tertia persona spiratione passivā itidem in esse permanenti acceptā. Ratio, quia non constituuntur aliquo absoluto, non relatione, ut utrumque probatum est: Ergo dicto referibili, seu dictā origine, ut mox probabitur.

Punctum Difficultatis 3.

Deciditur de constitutivo personarum.

PRÆMITTO 1. *Esse hic rem de constitutivo personarum secundum modum nostrum concipiendi, de constitutivo, inquam, simili ei, dum species ex genere & differentia constituitur.* Ratio præmissi, quia cum ex una parte nihil constituat seipsum, ex alia parte, cum nulla sit distinctio realis inter personam, & naturam in divinis, debet constitutum illud esse, nonnisi per rationem. Cæterum, quamvis exemplificatum sit hoc constitutum in constituto, quod est ex genere & differentia, quod est species, non est exemplificatio rigorosa; quia quamvis æqualis sit identitas realis inter personam, & paternitatem, sicut inter animal & rationale, in specie, quæ est homo; major tamen est identitas virtualis in hoc posteriori, quam in priori; quia animal & rationale non distinguuntur virtualiter intrinsecè, secus Natura & Paternitas. Unde rigorosè loquendo hæc constitutio deberet appellari media inter realem rigorosam, & inter eam, quæ fit per solam rationem, membrum; alietatem nonnisi rationis importantem; nam inter naturam v. g. & paternitatem datur alietas virtualis.

PRÆMITTO 2. *Quamvis detur identitas realis inter personam & naturam divinam; non potest tamen dici, quod in sensu reali, v. g. paternitatem constituat natura divina: Quia aliàs ratione ipsius naturæ divinæ, realiter distingueretur pater à filio, quia distingueretur paternitate, quæ constituitur naturā divinā, hocque exigit distinctio virtualis aliàs explicata. Nihilominus formalitates hæc, quæ identificantur ita paternitati, ut ab eadem virtualiter non distinguantur, constituant etiam personam. Ratio, quia si illam non constituerent, hoc ipso distinguerentur virtualiter intrinsecè, quod est contra suppositum; consequenter Innascibilitas, Paternitas, Relatio, & similia, in sensu reali constituent personam patris.*

PRÆ-

PRÆMITTO 3. Totam esse difficultatem. Cum hæc omnia re constituent personam v.g. patris, quæ formalitas sit in hoc extremo, virtutis, quæ distinctio à natura, quæ primò constituat personam, ex modo nostro concipiendi? Quæ quæ difficultas, ut examinetur, sub istis terminis proponi debet: Quidnam sit primò constitutiva personæ Trinitatis? Nam si sub a. prima, primæ personæ Trinitatis, non habebit tantum difficultatem; nam si ponatur, quid primò constituat personam sub formalitate personæ? Facile est respondere cum Arriaga. d. 5. quòd constitutur personalitate: Si quæritur, per quid constitutur pater in ratione patris? Respondetur, quòd constitutur paternitate: Si quæritur, per quid constitutur in ratione primò relati? Constituitur relatione. Immo hæc ipsa quæstio, quid primò constituat primam personam; deponit ut ly prima, & ly persona materialiter accipiat; quia formaliter eam accipiendo, & pro prima persona, quæ primam personam, deberet dici constitui eam primam personalitatem.

Ratio horum omnium est, quia illud est constitutum alicujus constituti, quod significatur per modum formæ ad concretum suum; & ita albedo est forma primò constitutiva albi, risibilis est forma primò constitutiva risibilis: Ergo cum personalitas, significetur per modum formæ ad hoc concretum, persona, relatio, ad hoc concretum relatum, &c. omnia hæc in suo genere, primò constituent, His præmissis

DECENDUM est. Constitui primò, Personam primam in ordine ad nostros conceptus, vi originantis à se, vel ratione secundum à se, ad producendum naturæ. Hæc sententia est S. Bonav. in 1. dist. 4. q. 2. & d. 27. Pro ea citari potest S. Thom. ut agnoscit Suarez cit. c. 6. n. 6. ubi loca illius indicat q. 34. 35. 36. ubi docet: *Originibus personas distinguuntur, & multiplicari.* Eò etiam servit locus ille ex q. 40. a. 4. ubi docet, quòd *Relatio non constituit personam, secundum quod relatio est, & æ potentia q. 10. a. 2. Solus ordo processionum, qui attenditur secundum originem, processionem multiplicat.* Eandem docuit Vasq. d. 159. c. 5. ass. 3. Favet Antonius Perez de Trin. d. 4. c. 7.

PROBATUR 1. Quia sæpe PP. loquuntur; illò primam personam esse patrem, quia genuit: Ergo per prius supponitur ly genuit, quam ly pater, siquidem pro causali, quod sit pater, ponitur: Quia genuit: sed genuit non est naturæ, sed personæ: Ergo supponitur persona constituta, dum verificatur ly genuit, idq; ante formalitatem paternitatis; Ergo paternitatem non constituitur; Ergo nec constituitur relatione: Non etiam constituitur aliquo absolute: Ergo constituitur prædicta illa vi originantis; neque enim aliquid aliud reperibile est.

Quod attinet ad Auctoritates PP. Hæc sunt: Athanasius Dial. 1. de Sanctissima Trin. contra

Anomæos, *Nihil differt Pater à Filio respectu Dei, si ve in Deum esse, sed in Patrem esse, & Filium esse; quoniam ille quidem genuit, hic verò genitus est: Ubi pro ratione, quòd Pater sit, adfertur, quia genuit.*

Et in quæstionibus de natura Dei, q. 5. *Proprium enim, inquit, Patris ingentum esse, Filii verò genitum; & ibidem lib. 1. Solitarie & verè Pater significatur, dum intelligitur quod genuit.*

Cyrillus de constitutivo personarum loquens, quod constitutum appellat *modum existentie singulorum nominatorum.* Subdit Dial. de Trin. l. 7. propè medium: *Nam Pater, inquit, ostendit quòd genuerit, & quòd genitus sit, declarat Filium.* Lib. 2. Col. 5. dicit, *Pater quidem, quia genuit, & lib. 1. Theauri c. 5. Generare patris notio est.*

Nazianzenus Orat. 37. *Ex his verbis, ait, quòd genitus non sit, & quòd genitus, & quod procedat, effectum est, ut alius Pater, alius Filius, alius Spiritus S. appelletur.*

Damasceus l. 1. Fidei c. 2. circa medium similia habet.

Greg. Niss. in epist. ad Ablativum, *Nos, quæ divinam naturam differentia expertem confitemur, non negamus eam quæ secundum originans, & originatum consideratur differentiam, in quo solo, alterum ab altero discerni censemus.*

Basiliius L. 1. contra Eunomium, *Patris nomen nihil aliud ostendit quam causam & originem ejus, qui ex se natus est.*

Ex Latinis Hilarius l. 4. de Trin. *Viroq; unus & solus est, proprietate videlicet in unoquoque, & innascibilitatis & originis.*

Ambrosius l. de Incarn. myster. c. 9. *Cum Filium dico generatum significo, cum Patrem quoque dico, generasse declaro, ubi pro ratione esse Patris, ly quia genuit adfertur.*

Richardus de S. Victore l. 1. de Trin. c. 13. *Secundum solam originem est illa varietas existentie, quando pluribus personis est unum idemque indifferens esse; inveniuntur tamen secundum originem, mutuam ad invicem differentiam habere.*

Aug. ep. 66. ratione reddens, cur hic pater, hic filius appelletur; & tamen sint ejusdem naturæ? Subdit: *Quis enim non videat, ista vocabula, non in seipsis demonstrare naturas, sed alterius ad alterum, significare personas? Et infra: Hic enim non indicatur substantia, sed origo; ubi ut vides, in origine non rejicit Aug. denominationem Patris & Filii.*

PROBATUR 2. Ratione. Denominationem Patris antecedit intelligibilitate fecunditas à se, vel vis generandi: Quod ipsum prob. quia quæcunque est regula discernendi, quòd in divinis sit prius intelligibilitate aliquid præ alio, ex eadem colligetur, prius esse intelligibilitate vim generandi, denominationem patris: si enim spectetur proportio ad creatura, ad quæ in similibus respici solet, hæc militat pro nostra sententia; quia non ideo aliquis generat, quia est Pater; sed ideo est Pater, quia generat. Hoc ipsum ulte-

R. P.
H. MŁOD
NOWSKI
bim. de Z.
D. VT
S

ulterius in hoc fundatur. Si idem in divinis pater generat, quia est pater; Ergo intelligibilitate prius est esse patrem, quam habere vim generandi, siquidem vis generandi sequitur ad paternitatem; & siquidem idem generat, qui est pater: sed hoc non potest dici, quod prius sit esse patrem, quam habere vim generandi; quia pro illo priori intelligibilitatis, si non intelligitur habere vim generandi; Ergo pro illo priori est pater, sine posse generare, quod de se videtur absurdum. Deinde, pone per impossibile posse istud generare, esse in Deo prædicatum distinctum realiter, pone illud non advenire; absurdum esset dicere, esse illum patrem, & non habere illum vim generandi; Ergo etiam absurdum erit intelligere illum patrem, qui pro illo signo rationis, non intelligitur habere vim generandi. Sic statuta hæc propositione, quod formalitatem patris antecedit intelligibilitate fecunditas à se, vel vis gerandi; quæro, in illo priori intelligibilitatis, vel intelligitur natura generare, esse à se fecunda &c. vel intelligitur persona generare? Si natura, opponis te patribus docentibus, quod natura non generet, admittisque ratione naturæ, quod competat etiam filio, se generare. Si in illo priori intelligibilitatis persona generat; Ergo intelligitur constituta persona; sed non paternitate, ut probatum est; non etiam aliquo absoluto, ergo vi originandi.

RESPONDEBIS. Sufficere quod posteriori rationis signo, intelligatur pater habere vim generandi. Sed hoc jam supra impugnatum est. Neque valet si dicas cum Suar. Relationes & personalitates creatas cum non sint substantiales, & per se stantes, exigere ante se priores alias formalitates; secus autem relationes increatæ; non inquam valet si id dicas; nam redit argumentum factum, quia si nihil obfit relationes & personalitates per se stantes divinæ, debent proportionari creatis; excepto hoc, quod relationes increatæ, sint per se stantes; Cur ergo in hoc non proportionabuntur, quod sicut in creatis, non ideo aliquis genuit; quia est pater, sed è converso; ita idem dicatur de divinis? Redit etiam argumentum, quod si relatio paternitatis per se stans, sit constitutiva personæ, quod deberet intelligi pater, sine vi generandi.

CONFIRMATUR specialiter contra principia Suarez. Persona Filii & persona Spiritus S. prius concipiuntur, ut constitutæ, quam ut relatæ, ut docet Suarez c. 7. n. 12. Ergo & persona prima prius concipitur ut constituta, quam ut relatata. Conf. prob. ex eodem, ideo antecedens est verum, quia in humanis prius concipio personam Petri productam à Paulo quam ut relatam ad ipsum; sed etiam prius concipio fecunditatem, & vim generandi, quam paternitatem; Ergo.

PROBATUR 3. Persona produciens prius debet habere intelligibilitatis signum præ producto, ergo & constitutiva producentis debent esse prius intelligibilitatis signo, & non dependentia à producto; Ergo ulterius persona produciens, non potest constitui relatione, quæ supponit productum; ergo debet constitui ipsa origine: Non enim constitui potest absoluto, vel aliquo alio. Ant. prob. Quia productum præsupponit produciens, non è converso. Quod autem relatio præsupponat productum, resolvitur in illud principium, quia est ad aliud, si autem non præsupponeret terminum, in illo antecedentia ad terminum signo, non esset aliud; quia pro illo signo nondum intelligitur illud aliud. Neque valet, si dicas, quod in prioritate originis tantum involvatur, ut hoc sit ab hoc; non tamen ut intelligatur unum sine alio, vel ante illud; non inquam valet, si id dicas; quia quamvis non debeat intelligi ante aliud tempore, vel instanti; tamen intelligi debet prius; Ergo & habere constitutiva in ratione prioris; Ergo non defumibilia, ab aliquo posteriori.

CONFIRMATUR. Si relatione constitueretur persona, hoc quod intelligeretur relatum, vel esset natura, vel aliquid aliud distinctum à natura? Si natura, ergo verum erit, natura refertur, & à paritate rationis, natura generat; si autem refertur distinctum à natura, ergo præter relationem est illud, quod refertur; Ergo præter relationem est illud, quod constituit illud quod refertur; Quomodo autem præter relationem esset illud, quod refertur, si præter relationem non esset constitutivum illius? Ergo ulterius si constitutivum illius, quod refertur, non est relatio, nec aliquid absolutum, debet esse origo.

Neque valet, si dicas; Illam relationem & ut quo, & ut quod referri (quod etiam in superioribus innuimus, quantum sufficiebat ad vim argumenti infringendam) quia licet id verum sit in sensu reali, non tamen in formali: Hinc etiam in creatis, si una relatio fundaret aliam, relatio & ut quo, & ut quod referretur, nihilominus sub alia formalitate, & sub alio constitutivo ex modo concipiendi, de quo constitutivo, hic etiam quæritur.

DIFFICULTAS II.

An Formalitas personæ, & relationis, personam importet in divinis?

PROCEDIT titulus de Formalitate personæ, prout virtualiter distincta ab essentia, & secundum quod in se spectatur. In qua questione divisi sunt Auctores. Quod addat perfectionem aliquam, docet Suar. hic l. 3. c. 9. Vasq. d. 123. c. 2. Arriaga d. 49. n. 10. Amicus. d. 19. S. 8. Martinon d. 25. S. 9. Ruiz tota disp. 29.

Oppo: